

Imagination
Ideas Inspiration
Innovation
Negotiation
Networking
Novelties
Necessities
Coordination
Concepts
Competences

Nr. 74 Viti i shtatë i botimit Korrik 2019

Në këtë numër do të gjeni:

- Aksione Komunitare për Zonat e Mbrojtura
- Pasuritë natyrore e kulturore të Gjirit të Porto Palermos dhe advokimi për mbrojtjen e tyre
- Rritja e kapaciteteve lokale për lobim dhe advokaci për mbrojtien dhe menaxhimin e Parkut Kombëtar Shebenik-Jabllanicë
- SWAN - Platforma dixhitale për ripërdorimin e mbetjeve të ngurta për Ballkanin
- ...me këtë rast Ju kujtojmë se...
- 5 Qershori - Dita Botërore e Mjedisit
- 8 Qershori - Dita Botërore e Oqeaneve
- Kuriozitete për peshkaqenët
- Njoftime

PK Divjake - Karavasta © Foto INCA

Institute for Nature Conservation in Albania
Instituti për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri

Aksione Komunitare në Zonat e Mbrojtura

Në kuadër të projektit ACAP, dhe me mbështetjen e INCA, nxënësit e shkollës 9-vjeçare të Karkanjoz-it-Berat, si dhe në bashkëpunim me stafin e parkut kombëtar "Mali i Tomorrit", filluan zbatimin e projektit "Krijojmë oksigjenin e gjelbër me duart tona". Krahas gjelbërimit të mjedisit të shkollës, ata krijuan shtegun e Gjelit të egër.

Shkolla Nonda Bulka Përmet, duke i dhënë ngjyrat e natyrës oborrit të shkollës, në kuadër të fushatës ndërgjegjëse për të mbrojtur vlerat natyrore lokale e ndërmarrë nga mësuesit dhe nxënësit e kësaj shkolle dhe e mbështetur nga INCA në kuadër të programit të minigranteve të projektit ACAP!

Cili është një nga elementët më të rëndësishëm në mjedis i cili na siguron një jetë të shëndetshme? AJRI Një nga problematikat më të mëdha botërore në ditët e sotme është pikërisht NDOTJA E AJRIT. Ajri është kudo, prej të cilit ne sigurojmë edhe elementin kyç të jetesës sonë (oksigjenin). Por së bashku me oksigjenin, si rezultat i veprimtarive të shumta të njeriut, çlirohet një sasi e madhe e substancave shpesh edhe toksike, për pasojë absorbimi i tyre në rrugët e frymëmarrjes sjell dëme duke filluar që nga irritimet e deri në vdekje.

Ndotja e ajrit është tematika për DITËN BOTËRORE TË MJEDISIT 2019. Cilësia e ajrit që ne thithim, varet nga mënyra e jetesës që ne zgjedhim të bëjmë çdo ditë. A thua se do të ndryshonte sadopak në përbërjen e ajrit përdorimi i një biçiklete në vend të makinës, mbjellja e një peme në vend të ndërtimit të një objekti sa për bukuri apo të ushqyerit me produkte pa pesticide? PO.

Kujtoni: Të kemi ajër të pastër është e shkruar në Të drejtat e Njeriut. Por që ta sigurojmë atë fillimisht duhet të ndryshojmë sadopak dhe mënyrën tonë të menduarit për rëndësinë e natyrës dhe të mund të [#Beatairpollution](#).

Kështu e kishin ideuar 5 Qershorin, Ditën Botërore të Mjedisit nxënësit e shkollës Lef Sallata në Vlorë. Aktivitetet u kryen me mbështetjen e INCA në kuadër të projektit ACAP.

Vijon nga faqe 2

Në shkollën 9-vjeçare Meleq Gosnishti të Përmetit ... aktivitete kushtuar trashëgimisë kulturore dhe kulinarisë lokale të Përmetit në kuadër të projektit "Lule dhe gjelbërim, natyra mbi gjithshka" mbështetur nga INCA në kuadër të projektit ACAP. Aktivitetet sillen përmes panairit me punime artistike, figurative dhe letrare të nxënësve, gatimeve tradicionale Përmetare, veshjeve popullore tradicionale, këngëve dhe valleve përmetare.

"Natyralistët e vegjël" është projekti i shkollës 9-vjeçare Lef Sallata të Vlorës, mbështetur nga INCA në kuadër të projektit ACAP.

Si një projekt kushtuar natyrës, fëmijët në prani të prindërve dhe grupeve të interesuara, zhvilluan një aktivitet ndërgjegjësues me krijimin e natyrës në makete të vegjël duke e shfaqur në formën e një ekspozite në ambientet e shkollës si dhe këngë dhe vjersha për elementët e natyrës. Por imagjinata e fëmijëve shkon edhe më tej, ku ata zhvilluan paradën e modës me veshje totalisht me materiale të riciklueshme.

Edhe shkolla Nonda Bulka e Përmetit finalizon fushatën ndërgjegjësuese nën moton "Mbroni natyrën, ndihmoni njerëzit, mbështetur nga INCA në kuadër të projektit ACAP. Fëmijët ndanë mesazhe ndërgjegjësuese për të gjithë të pranishmit, prindër mësues dhe përfaqësues të komunitetit. Ata zgjodhën aktrimin, këngët, poezitë më të bukura të rilindasve dhe përmes gjuhës së vargjeve dhe muzikës lokale, bënë thirrje për më shumë ndërgjegjësim dhe dashuri për natyrën.

Pasuritë natyrore e kulturore të Gjirit të Porto Palermos dhe advokimi për mbrojtjen e tyre

Porto Palermo - 03.06.2019 - U zhvillua në Porto Palermo takimi mbi "Pasuritë natyrore e kulturore të Gjirit të Porto Palermos dhe advokimi për mbrojtjen e tyre".

Shoqatat pjesëmarrëse kërkojnë njëzëri që Gjiri i Porto Palermos të shpallet Zonë e Mbrojtur Detare dhe të menaxhohet nga komuniteti.

Ky aktivitet u organizua nga shoqata Për Ruajtjen dhe Mbrojtjen e Mjedisit Natyror, Vlorë në bashkëpunim me shoqatën Qendra "Grupimi Ekolevizja", mbështetur nga INCA dhe financuar nga BE në kuadër të prijektit

nga Për Ruajtjen dhe Mbrojtjen e Mjedisit Natyror Vlorë

"Fuqizimi i Organizatave Mjedisore të Shoqërisë Civile për të promovuar mbrojtjen e natyrës në Shqipëri".

Ky projekt financohet nga Bashkimi Evropian

Përbajtja e këtij publikimi është përgjegjësi e zbatuesit të projektit dhe nuk reflekton pikpamjet e Bashkimit Evropian

Rritja e kapaciteteve lokale për lobim dhe advokaci për mbrojtjen dhe menaxhimin e Parkut Kombëtar Shebenik-Jabllanicë

Librazhd - 18.06.2019 - Shoqata Agri-En në bashkëpunim me Shoqatën AlbNatyra realizuan një takim pranë AdRZM Elbasan me objekt prezantimin e projektit "Rritja e Kapaciteteve për Lobim dhe Advokaci për mbrojtjen dhe menaxhimin e Parkut Kombëtar Shebenik-Jabllanicë" i cili zbatohet në kuadër të "Fuqizimit të OMSHC-ve për të promovuar mbrojtjen e natyrës në Shqipëri", projekt i cili zbatohet nga INCA dhe financohet nga BE. Në këtë takim morëm pjesë përfaqësues shoqëria civile, institucionet vendore, AdRZM Elbasan, antarë të komunitetit, etj. Drejtori ekzekutiv të INCA Inxh.Nihat Dragoti gjatë takimit theksoi rëndësinë që

nga Agri-En dhe AlbNatyra

kanë zonat e mbrojtura dhe mundësitë që mund të shfrytëzohen për përfaqësimin e komunitetit dhe mbështetjen e tyre.

Ky projekt financohet nga Bashkimi Evropian

Përbajtja e këtij publikimi është përgjegjësi e zbatuesit të projektit dhe nuk reflekton pikpamjet e Bashkimit Evropian

SWAN - Platforma dixhitale për ripërdorimin e mbetjeve të ngurta për Ballkanin

Projekti S.W.A.N (Platforma dixhitale për ripërdorimin e mbetjeve të ngurta për Ballkanin), bashkëfinancohet nga Programi Ndërkombëtar i Bashkëpunimit Interreg V Balkan-Mediterranean 2014-2020 nëpërmjet Bashkimit Europian dhe Fondeve Kombëtare të vendeve pjesëmarrëse të tij. Buxheti i

Interreg
Balkan-Mediterranean
S.W.A.N.

të gjithë partnerëve është 968,000 EUR dhe kohëzgjatja e tij është 2 vjet.

Në kuadër të këtij projekti po zhvillohet një Platforme Interaktive TI midis vendeve të Ballkanit dhe pellgut të Mesdheut, e cila do të krijojë lokalisht dhe do të menaxhojë midis vendeve pjesëmarrëse një zinxhir vlerash për mbetjet e ngurta jo-të rrezikshme. Në këtë mënyrë do të promovohet ekonomia e gjelbër brenda një ekonomie qarkulluese, për të na çuar në një shoqëri me zero mbetje.

Projekti mbulon katër vende, përkatësisht Greqinë, Shqipërinë, Qipron dhe Bullgarinë. Partneret e

projektit janë: Asociacioni i Komunave në Rajonin e Atikës - Menaxhimi i Mbetjeve të Ngurta (EDSNA), Ministria Greke e Mjedisit dhe Energjisë, Universiteti i Egjeut, Ministria Shqiptare e Turizmit dhe Mjedisit, ILIRIA - Asociacioni për Mbrojtjen dhe Zhvillimin Shoqëror dhe Mjedisor, Shoqata Industriale Bullgare - Bashkimi i Biznesit Bullgar.

 PSEDA - ILIRIA

Me anë të këtij projekti po organizohen dhe po ndërlihen (industrialisht dhe nga ana tregtare) prodhuesit e mbetjeve brenda rajonit, të një vendi, apo midis vendeve të Ballkanit, për të ripërdorur, ricikluar dhe rigjeneruar mbetjet e tyre në materiale të lëndës së parë për industrinë e tjera.

Pas një bashkëpunimi me partnerët është zhvilluar

nga PSEDA - ILIRIA

kontributi i parë i projektit SWAN, që ka të bëjë me Zhvillimin e një Platforme Dixhitale të Mbetjeve të Ngurta \ Platforma e Ripërdorimit.

Me anë të kësaj Platforme Dixhitale të Mbetjeve të Ngurta kërkohet të arrihet qëllimi i krijimit të Ekosistemit Dixhital SWAN dhe gradualisht integrimi i hartës së mbetjeve të ngurta dhe algoritmeve të përputhjes midis burimeve dhe përdorimeve të lëndëve ricikluese. Ky kontribut shërben si një mjet, që do të hedhë themelet e zhvillimit të prototipit që do të vijojë në fazat e mëvonshme të projektit.

Misioni i këtij projekti është menaxhimi me qëllim zvogëlimin e ndikimeve të mbetjeve dhe reduktimin e

inputeve të lëndëve të para në ekonomi. (Direktiva 2008/98/EC), është direktiva bazë në të cilën mbështeten qëllimet e projektit). Qëllimi final është: -
- Të reduktojë ndotjen e ambientit nëpërmjet devijimit të volumit të mbetjeve të ngurta jo të rrezikshme të cilat groposen apo depozitohen
- Të reduktojë sasinë e

importeve të lëndëve të para

- Të reduktojë kostot për industrinë

- Të pakësojë gazrat serë (GHG)

Ndërtimi i Platformës dixhitale SWAN do ju vijë në ndihmë agjentëve të menaxhimit të mbeturinave për identifikimin e mundësive për një menaxhim më të mirë të tyre nga ana e biznesit si dhe promovimit të bashkëpunimit akademi-industri, nëpërmjet aplikimit të dy algoritmeve për kordinimin e ofertës dhe kërkesës për mbetjet e ngurta.

Gjithashtu, zhvillimi i Hartave të Mbetjeve të Ngurta të Ballkanit SWAN do të bëjë që të komunikojnë bashkarisht aktorët kombëtarë dhe transnacionalë në zhvillimin e qasjeve inovative drejt arritjes së përfitimeve të ekonomisë rrethore.

Veçanërisht në Shqipëri është sfida e *Vijon në faqe 6*

Vijon nga faqe 5

shtuar e mungesës së strategjive kombëtare ose rajonale për menaxhimin efektiv të mbeturinave të ngurta, të cilat gjenerimi vjetor i mbeturinave komunale, kryesisht nga familjet, por duke përfshirë mbetjet e ngjashme nga burime të tilla si tregtia, zyrat dhe institucionet publike.

Ministria e Turizmit dhe Mjedist ne Shqiperi si institucioni përgjegjës për hartimin e strategjive dhe politikave në këtë fushë, do të jetë partneri kryesor i projektit për vendin.

Shoqata ILIRIA, si një shoqatë mjedisore me një ndikim të spikatur në advokimin e çështjeve të mprehta mjedisore, do të plotësojë kontributin e shoqërisë civile, veçanërisht të lidhur me grupet e interesit, industrinë dhe autoritet lokale.

Përfituesit e projektit, por dhe publiku i gjerë do të mësojnë rreth ekonomisë rrethore dhe simbiozës industriale dhe do të njihen me konceptin e zinxhirëve

të vlerave të ripërdorimit të mbeturinave. Specialistët do të mësojnë dhe përdorin Ekosistemin Dixhital SWAN (duke përdorur manualët operacionale dhe duke marrë pjesë në trajnimet), duke punuar për arritjen e objektivave të BE-së për ripërdorimin e mbeturinave. Për më tepër, realizimi i politikave të vendosura në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar do të mundësohen përmes raporteve dhe rekomandimeve që do të dalin në fund të projektit.

Edhe pas përfundimit të këtij projekti ekosistemi industrial SWAN do të mbetet i lirë dhe aktiv, duke ndihmuar në ruajtjen e lidhjeve të ekosistemeve, do të kontribuojë në zgjerimin e saj në të gjitha vendet e Ballkanit duke përfshirë aktorë të tjerë (institutet kërkimore, ndërmarrjet, OJQ-të, SME-të).

Projekt i bashkë-financuar nga Bashkimi Europian dhe Fondet Kombëtare të vendeve pjesëmarrëse

 www.facebook.com/SWANplatform www.swan-interreg.com

Association of Municipalities in the Attica Region – Solid Waste Management (E.D.S.N.A.) Public Body Authority
Address: 6 Andersen str, Athens, Attica, PC 11525 | Phone: +30 2132148300 | Fax: +30 2106777238 | Email: g.proedrou@edsna.gr | W: www.edsna.gr

Project co-funded by the European Union and National Funds of the participating countries

...me këtë rast Ju kujtojmë se...

...15 vjet më parë ...

Krijohet

**Instituti për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri
(INCA)**

INCA është një organizatë jo-fitimprurëse (OJF) e themeluar në Qershor të vitit 2000 dhe e regjistruar si e tillë nga Gjykata e Tiranës më **16 Korrik 2004**, me

vendimin Nr. 1087. INCA ka zyrën e saj qendrore në Tiranë, por vepron në të gjithë territorin e Shqipërisë dhe më gjerë nëpërmjet partnerëve në nivel kombëtar dhe në rajon.

INCA ka si qëllim kryesor të punës të japë ndihmesën e saj në fushën e formimit profesional nëpërmjet trainimeve dhe procesit të pjesëmarrjes, në ruajtjen e mjedisit, në mbrojtjen e vlerave natyrore dhe zhvillimin rajonal, mbrojtjen e florës dhe faunës, vlerësimin e diversitetit biologjik, menaxhimin e zonave të mbrojtura, menaxhimin e baseneve lumore, rritjen e ndërgjegjësimit të publikut dhe vendimarrësve politik dhe të ndërmarrë masa mbrojtëse kur është e mundur dhe e nevojshme për mbrojtjen e llojeve dhe habitateve të tyre kritike.

Detyra e Institutit është gjithashtu të

Vijon në faqe 7

Vijon nga faqe 6

integrojnë ruajtjen e natyrës dhe biodiversitetit me të gjithë çështjet e tjera ose fusha të shkencës që kanë një ndikim në burimet natyrore në vend. Instituti është pjesë e procesit të përmirësimit të legjislacionit dhe të problematikave të tjera të lidhura me ngritjen e kapaciteteve të institucioneve mjedisore Shqiptare, si dhe integrimin Evropian duke synuar:

- Rritjen dhe aktivizimin e burimeve njerëzore nëpërmjet nxitjes së formimit profesional për mbrojtjen e natyrës në bazë të parimit të zhvillimit të qëndrueshëm e përdorimit të qëndrueshëm të burimeve.
- Edukimin qytetar, social, teknik, shkencor e kulturor të çdo lloj forme, sipas koncepteve, normave dhe standarteve kombëtare dhe ndërkombëtare.
- Harmonizimin e burimeve njerëzore e materialeve dhe vënien e tyre në shërbim të zhvillimeve rajonale në fushën mbrojtjes së mjedisit, veçanërisht të natyrës, të formimit profesional dhe punësimit, afrimit dhe integritit të vendit në rajon, Europë e më gjerë.
- Të kryejë shërbime që synojnë nxitjen dhe zhvillimin e iniciativës në fushën e transferimit të teknologjive, racionalizimin e prodhimit dhe shërbimeve në rajon e më gjerë.
- Të ripërtërijë traditat kulturore përmes veprimtarive që favorizojnë zhvillimin e turizmit social, ekoturizmit, agroturizmit dhe artizanatit.
- Të ofrojë asistencë, shërbime, konsulencë dhe trainim institucioneve publike, ndërmarrjeve, shoqatave dhe grupmoshave të ndryshme, veçanërisht

atyre të reja, me qëllim zotërimin dhe zbatimin e teknologjive dhe metodave më të përparura që përmirësojnë kushtet e realizimit të shërbimeve dhe produkteve.

- Të promovojmë aktivitete në Shqipëri dhe jashtë saj që synojnë sidomos njohjen dhe përvetësimin në masë të normave dhe standarteve ndërkombëtare në fushën e shërbimeve sociale, eficientë në enrgji, menaxhimin e burimeve ujore, ruajtjes së ambjentit, të barazisë së shanseve si dhe të mbrojtjes së të drejtave të fëmijëve, të rinjve dhe grupeve të tjera sociale.

- Të ofrojë asistencë dhe këshillim, në sektorët publike dhe privatë për përmirësimin dhe kontrollin e zbatimit të legjislacionit për ruajtjen dhe mbrojtjen e natyrës, veçanërisht për atë të zonave të mbrojtura.

- Të marrë pjesë në projekte evropiane që zhvillohen për realizimin e programeve në përputhje me objektin dhe synimet e shoqatës.

Zyra qendrore e organizatës ndodhet në Tiranë në adresën: *Rr. Islam Alla, Pall. IVEA, Kati I.* Zyra është e pajisur me rreth 10 poste pune, një sallë mbledhjeje me kapacitet 30 vende dhe ka të gjitha pajisjet e nevojshme, si kompjutera, skaner, fotokopje etj.

Organizata drejtohet nga Presidenti, i cili përfaqëson edhe personin juridik, i zgjedhur nga Këshilli Administrativ, i përbërë nga 5 persona. Këshilli është përzgjedhur nga Asambleja e Përgjithshme, e cila merr edhe vendimet kryesore për organizatën. Këshilli gjithashtu zgjedh edhe Drejtorin Ekzekutiv, i cili është përgjegjës për zbatimin e *Vijon në faqe 8*

*Ruajmë Natyrën
për një të ardhme
të qëndrueshme!*

Vijon nga faqe 7

çështjeve teknike. Kryetari i Këshillit është gjithashtu edhe President i organizatës.

Për të arritur objektivat e saj instituti ka vendosur një strukturë teknike të brëndëshme me përbërje:

- Ruajtja e natyrës & biodiversiteti
- Zonat e mbrojtura & database
- Ekosistemet e ujërave të ëmbla
- Zona detare e bregdetare
- Menaxhimi i projekteve
- Komunikimi dhe faqja e internetit
- Zyra e financës dhe ekonomike
- Administrimi dhe dokumentimi.

Struktura mbulon kryesisht pjesën e logjistikës dhe mbështetjes, grumbullimin e të dhënave dhe dokumentacionin. Aktualisht INCA ka një staf prej 9 vetash që punojnë në zyrë, por nga ana tjetër organizata ka një grup ekspertësh të jashtëm nga fusha të ndryshme që punojnë përgjithësisht në universitete dhe institucione kërkimore. Në nivel kombëtar INCA ka një listë ekspertësh dhe persona kontakti që mbështesin dhe lehtësojnë punën e saj nëpër rrethe (rreth 30 individë).

Që prej dhjetorit 2008 INCA është gjithashtu antare e Partneritetit Botëror të Ujit (GWP). Që prej vitit 2013, INCA është themeluese dhe drejton Rrjetin e shoqatave për Mbrojtjen e Natyrës, që përfshin 8 organizata që zhvillojnë aktivitetin në të gjithë vendin. Nga Dhjetori 2009 INCA është anëtare e IUCN (Qëndrës Ndërkombëtare për Mbrojtjen e Natyrës)

dhe shërben si zyrë përfaqësimi në Shqipëri për organizatën e WWF (Fondi Botëror për Jetën e Egër), ku ka realizuar dhe vazhdon punon për disa projekte së bashku.

INCA që prej momentit të krijimit ka realizuar një sërë aktiviteteve dhe projektesh (deri tani më shumë se 100 kontrata), disa prej tyre në bashkpunim edhe me organizata të tjera. Partnerët e organizatës janë: Bashkimi Europian (projektet IPA), WWF, IUCN, Fondi Global i Mjedisit (GEF), UNDP, Banka Botërore, Qendra Rajonal e Mjedisit (REC), UNEP/MAP, Ministria e Mjedisit, Ambasada USA, UNICEF, Këshilli i Europës, EBRD, SNV, etj. Pjesa më e madhe e projekteve janë zbatuar brenda territorit të Shqipërisë, por me përpjekjet e kohëve të fundit një pjesë e projektve po zbatohen edhe përgjatë kufijve (Mali i Zi, Maqedoni dhe Greqi).

Fokus i INCA-s është mbrojtja e natyrës dhe ruajtja e biodiversitetit në Shqipëri. Me projekte dhe ekspertizën e saj INCA po kontribuon në përmirësimin e menaxhimit të zonave të mbrojtura, për të zgjeruar rrjetin e zonave të mbrojtura të vendit nëpërmjet një qasje pjesëmarrëse, dhe për menaxhim të qëndrueshëm të ujit të freskët, si dhe zonat bregdetare dhe ekosistemet detare.

Njëherasi, INCA është e angazhuar për ndërtimin e kapaciteteve, edukimin në ruajtjen e biodiversitetit dhe zhvillimin e qëndrueshëm dhe lehtësimin e komunikimit mes palëve të interesuara...

...1 vit më parë ...

...VKM Nr. 467, datë 26.07.2018 "Për zgjerimin e sipërfaqes së Parkut Kombëtar "Mali i Tomorrit". Zgjerimi i sipërfaqes së Parkut Kombëtar "Mali i Tomorrit", kap një sipërfaqe prej 1,383.0758ha. Nga ky zgjerim të kufirit të Parkut Kombëtar "Mali i Tomorrit" sipërfaqja e përgjithshme e parkut arrin në 26,106.1758ha. Territori i zgjerimit të parkut përfshin zona bujqësore dhe pyjore, shkurre dhe kullota. Sipas vendimit, zona shtesë bën pjesë në Zonën e Përdorimit Tradicional (ZPT), ku zbatohet shkalla e dytë e mbrojtjes.

VKM Nr. 468, datë 26.07.2018 "Për shpalljen e ekosistemit natyror Krastë-Verjon "Peizazh i Mbrojtur", me një sipërfaqe prej 1,469.239ha, kategoria V e IUCN-s.

Kjo zonë përfshin territoret urbane, trojet e përziera me tokë bujqësore dhe pyjore, shkurre dhe sipërfaqe ujore. Mbulesa e tokës brenda sipërfaqes së peizazhit të mbrojtur Krastë-Verjon...

...3 vjet më parë ...

...Udhëzimi nr.2, dt.20.07.2016 "Rregullat e hollësishme për dhënien në përdorim të kullotave apo livadheve për kullotje ose kositje"...

...Urdhër nr.143, datë 20.07.2016 "Për miratimin e formatit dhe përmbajtjes së vërtetimit të transportit për lëvizjen e lëndës drusore"...

...5 vjet më parë ...

...Me VKM nr. 495, datë 22.07.2014 miratohen disa shtesa dhe ndryshime në VKM nr. 693, datë 10.11.2005, të Këshillit të Ministrave "Për shpalljen e kompleksit ligatinor të Buitrintit Park Kombëtar", të ndryshuar...

...Me Ligjin Nr. 7/2014 u shpall Moratoriumi i Gjuetisë në Republikën e Shqipërisë. Qëllimi i këtij ligji është përmirësimi i gjendjes së llojeve të faunës së egër, objekt gjuetie. Objekti i këtij ligji është ndalimi i ushtrimit të gjuetisë në gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë...

...7 vjet më parë ...

...Me VKM nr. 432, datë 18.07.2012 ekosistemi natyror malor i Malit të Tomorrit, me sipërfaqe 24,723.1 ha, shpallet Park Kombëtar, duke përfshirë sipërfaqen prej 4,000 ha, të miratuar me VKM nr.102, datë 15.01.1996. Për këtë Park Kombëtar ka përfunduar dhe Plani i Menaxhimit i miratuar me urdhër të ministrit të Mjedisit nr.2027, datë

31.12.2014. Parku është i përzgjedhur nga Projekti Natyra 2000 ose NatyrAL. Me VKM Nr. 467, datë 26.07.2018 është zgjeruar sipërfaqja e parkut në afëri të guroreve të Bogovës.

Administrimi i Parkut Kombëtar "Mali i Tomorrit", kryhet nga AdRZM Berat, strukturë e Agjencisë Kombëtare të Zonave të Mbrojtura, dhe në bashkëpunim me institucionet e qeverisjes vendore...

...9 vjet më parë ...

...Me VKM nr. 546, datë 07.07.2010 miratohet lista e llojeve të faunës së egër, objekt gjuetie...

...Me VKM nr. 553, datë 07.07.2010 përcaktohet sezoni i gjuetisë në Republikën e Shqipërisë...

...13 vjet më parë ...

...Shpallet Ligji nr.9587, datë 20.07.2006 "Për Mbrojtjen e Biodiversitetit". Ligji ka për synim:

1. Të sigurojë mbrojtjen dhe ruajtjen e diversitetit biologjik.
2. Të rregullojë përdorimin e qëndrueshëm të përbërësve të diversitetit biologjik, nëpërmjet integritit të elementeve kryesore të biodiversitetit në strategjitë, planet, programet dhe vendimmarrjet e të gjitha niveleve.

Gjithashtu, ky ligj zbatohet:

për të gjitha sipërfaqet gjeografike, tokësore, ujore dhe detare të Republikës së Shqipërisë, pronë shtetërore apo private;

b) për të gjithë përbërësit e diversitetit biologjik, që gjenden në mjediset e përmendura në shkronjën "a".

c) nga organet shtetërore, që veprojnë në kuadër të

këtij ligji apo të ligjeve të tjera të kësaj fushe, nga personat fizikë dhe juridikë, publikë e privatë, vendas dhe të huaj, veprimtaritë e të cilëve kanë ndikim në biodiversitet, si dhe nga organizatat shoqërore dhe nga publiku.

Materiali gjenetik dhe organizmat gjenetikisht të modifikuar (OMGJ-të) nuk janë objekt i këtij ligji.

Me ligjin nr.68/2014, janë bërë disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 9587, datë 20.07.2006 "Për mbrojtjen e biodiversitetit", të cilat konsistojnë në:

- menaxhimin dhe mbrojtjen e tipave të habitatatve natyrore, kafshëve, përfshi shpendët e egër si dhe llojet e bimëve me interes për Komunitetin Evropian;
- përcaktimin e listave të llojeve të habitateve natyrore, bimëve, kafshëve dhe shpendëve, me interes për Bashkimin Evropian.

Këto lista janë miratur me VKM nr.866, datë

Vijon nga faqe 9

10.12.2014 "Për miratimin e listave të tipave të habitateve natyrore, bimëve, kafshëve dhe shpendëve, me interes për Bashkimin Evropian", sipas anekseve të mëposhtme:

- a) Aneksi I: Tipat e habitateve natyrore me interes për Bashkimin Evropian, ruajtja e të cilave kërkon përcaktimin e zonave të veçanta të ruajtjes;
- b) Aneksi II: Llojet e bimëve dhe kafshëve me interes për Bashkimin Evropian, ruajtja e të cilave kërkon përcaktimin e zonave të veçanta të ruajtjes;

c) Aneksi III: Lloje kafshësh dhe bimësh me interes për Bashkimin Evropian, në nevojë për mbrojtje strikte;

ç) Aneksi IV: Llojet e kafshëve dhe bimëve me interes për Bashkimin Evropian, kapja në gjendje të egër, shfrytëzimi i të cilave mund të jetë objekt i masave menaxhuese;

d) Aneksi V: Parimet për identifikimin e llojeve të shpendëve të egër që do të jenë objekt kërkimi për mbrojtjen dhe menaxhimin e shpendëve të egër...

...16 vjet më parë ...

...Miratohet **Ligji nr.9103, datë 10.07.2003 "Për mbrojtjen e liqeneve ndërkufitare"**, të ndryshuar.

Ky ligj synon mbrojtjen mjedisore të liqeneve ndërkufitare në gjendjen e tyre natyrore, garantimin e kushteve të përshtatshme për zhvillimin e jetës dhe të ekosistemeve në to, duke nxitur zhvillimin e veprimtarive të dobishme, në përputhje me kërkesat e

parimit të zhvillimit të qëndrueshëm dhe duke ndaluar veprimtaritë që i rrezikojnë.

Ky ligj zbatohet për liqenet ndërkufitare dhe pellgun e tyre ujëmbledhës si me poshtë:

- a) për pjesën shqiptare të Liqenit të Shkodrës;
- b) për pjesën shqiptare të Liqenit të Ohrit;
- c) për pjesën shqiptare të liqeneve të Prespës...

...24 vjet më parë ...

...Me **VKM nr. 364, datë 10.07.1995** miratohet një ndryshim në VKM e Këshillit të Ministrave nr. 451, datë 16.07.1993 "Për administrimin e shpellave"...

...42 vjet më parë ...

...Miratohet Rregullorja e Ministrisë së Bujqësisë **nr.1, datë 27.07.1977 "Mbi Gjuetinë"** dhe një herazi lista e Rezervateve të Gjuetisë, duke i ndarë në kategoritë "A" dhe "B".

Në kategorinë "A", u përfshinë: Kune (Lezhë), Velipojë (Shkodër), Rrushkull-Rrotull (Durrës), Maliq (Korçë), Fushë-Kuqe-Negël-Patok (Krujë), Pishë-Poro (Fier), Karaburun-Llogara (Vlorë) dhe Ksamil (Sarandë).

Në kategorinë "B", u përfshinë: Pishë-Poro (Vlorë), Divjakë dhe Mollas (Lushnjë), Cangonji (Korçë), Vain, Bërzane, Kodrat dhe Pylli i Kodhelit (Lezhë), Pylli i Levanit (Fier), Qafëmollë-Derje (Tiranë), Kuterman dhe Senisht-Qerret, Mirakë (Librazhd), Pylli i Griqanit, Fierza-Mengel, Mali i Vashës-Polis i Vogël dhe Qafë Bushi-Xibrakë (Elbasan), Balloll (Berat), Velidon, Therepel-Bogovë (Skrapar) dhe Pylli i Helshanit (Kukës)...

...53 vjet më parë ...

...Me **VKM nr.244, datë 14.07.1986 "Për një përjashtim nga VKM Nr. 96, datë 21.11.1966 "Për shpalljen e parqeve kombëtar pyjor"**, për arsye të mbingritjes së digës të Liqenit të Madh për marrjen e ujit për ujitjen e tokave bujqësore...

...63 vjet më parë ...

...Me urdhër të ministrit të Bujqësisë nr. **242, datë 07.07.1956**, territori në Gjirin e Lalëzit, i quajtur «Rrushkull-Rrotull», me sipërfaqe 1,286 ha, shpallet "Rezervat gjuetie".

Në vitin **1957** u sollën nga Rumania rreth 500 krerë fazanë, të cilët u lëshuan për popullim në Rezervatin e Gjuetisë Rrushkull-Rrotull, një ngjarje e veçantë për popullimin e këtij rezervati me fazanë, shërbeu si model dhe u praktikua në rezervatet e tjerë të zonës

bregdetare të Shqipërisë, për shtimin e fazanit në gjendje të lirë në natyrë.

Me urdhër të ministrit të Bujqësisë nr. **404, datë 25.01.1983**, sipërfaqja e rezervatit të Rrushkull-Rrotull zvogëlohet në 700 ha, duke hequr sipërfaqen e Rrotullës.

Sipërfaqja e rezervatit është rishikuar në vitin **1995**, dhe me urdhrin e ministrit të Bujqësisë nr. **2, datë 26.12.1995**, sipërfaqja u zvogëlua me 50 ha...

...69 vjet më parë ...

..Më datën **20.07.1950** u themelua "Shoqata e Gjuetarëve dhe Peshkatarëve Sportivë"...

...79 vjet më parë ...

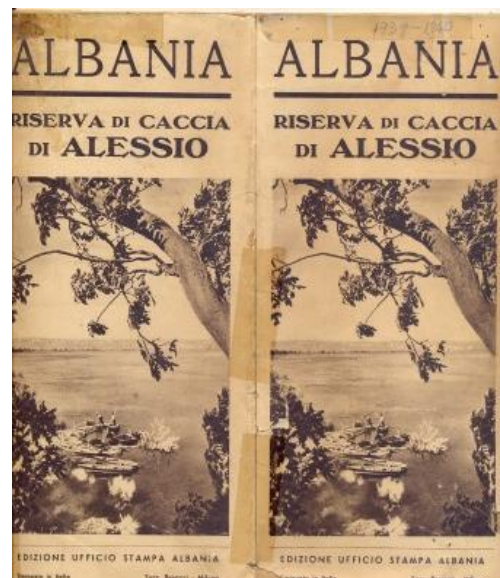
...Më **07.07.1940** u miratua Dekreti "**Mbi Gjuetinë**". Bazuar në këtë dekret, sipas dokumentave të kohës, territori Shëngjin-Tale-Vain-Bregu i Matës, me sipërfaqe rreth 25,000 ha, u shpall "Rezervat Shtetëror i Gjuetisë".

Në vitin **1960**, me urdhër të Ministrisë së Bujqësisë, zona e Kunës, me sipërfaqe 375ha, rishpallet rezervat gjuetie. Ndërsa në vitin **1969**, zona e Vainit, me sipërfaqe 1,100 ha, rishpallet rezervat gjuetie.

Tashmë, këta ish rezervate gjuetie, me VKM nr. **432, datë 28.04.2010**, janë përfshirë në Rezervën Natyrore të Menaxhuar (RNM) Kune-Vain-Tale, i cili ka një sipërfaqe të përgjithshme prej 4,393.2ha.

Administrimi i rezervës natyrore të menaxhuar Kune-Vain-Tale, kryhet nga AdRZM Lezhë, strukturë e Agjencisë Kombëtare të Zonave të Mbrojtura, në bashkëpunim me institucionin e Bashkisë Lezhë...

Trashëgimia Natyrore e Shqipërisë - UNESCO

Pyjet primar të Ahut të Karpateve dhe në rajonet e tjera të Evropës (Shqipëri, Austri, Belgjikë, Bullgari, Kroaci, Gjermani, Itali, Rumani, Sllovaki, Slloveni, Spanjë, Ukrainë), përfshihen në Listën e Trashëgimisë Botërore, të UNESCO-s.

Ky zgjerim ndërkufitar i siteve të Trashëgimisë Botërore të pyjeve primar të Ahut të Karpateve dhe pyjeve të Ahut të Gjermanisë (Gjermania, Sllovakia, Ukraina) shtrihet në 12 vende. Që nga fundi i epokës së fundit të akullnajave, Ahu evropian u përhap nga disa strehime të izoluar në Alpe, Karpate, Mesdhe dhe Pirene, për një periudhë të shkurtër prej disa mijë vitesh në një proces që është ende në vazhdim. Ky zgjerim i suksesshëm lidhet me fleksibilitetin e llojit dhe tolerancën e kushteve të ndryshme klimatike, gjeografike dhe fizike.

Sesioni i 41-të i Komitetit të Trashëgimisë Botërore (9-12 Korrik 2017) i mbledhur në Krakovë - Poloni, i kryesuar nga Jacek Purchla, themelues dhe drejtor i Qendrës Ndërkombëtare të Kulturës në Krakov, miratoi zgjerimin e zonës së Trashëgimisë Botërore të

pyjeve të vjetër të Ahut (*Fagus sylvatica*, L.) edhe me dy zona nga Shqipëria, duke i përfshirë ato në Listën e Trashëgimisë Botërore të UNESCO-s. Këto zona përfaqësojnë aktualisht "ishujt" e kufizuar dhe të fundit me pyje natyrore që kanë mbetur në vendin tonë. Bëhet fjalë për zonën e Lumit të Gashit (pjesë e Rezervës

Strikt Natyrore), e cila menaxhohet nga AdRZM Kukës dhe zonën e Rrajcës, pjesë e Parkut Kombëtar "Shebenik-Jabllanicë", e cila menaxhohet nga AdRZM Elbasan.

26 Korrik, Konventa e Kombeve të Bashkuara "Për të Luftuar Shkretëtirëzimin" UNCCD

U nënshkruar në Paris me 17 Qershor 1994, hyri në fuqi më 26 Dhjetor 1996. Shqipëria është palë prej datës **26.07.2000**, pas miratimit të ligjit nr. 8556, datë 22.12.1999 "Për aderimin e Republikës së Shqipërisë në Konventën e Kombeve të Bashkuara "Për të luftuar shkretëtirëzimin në ato vende që kanë kaluar thatësira serioze dhe/ose shkretëtirëzim, veçanërisht në Afrikë" (*Fletore Zyrtare nr. 37, faqe 1471, data e botimit 25.02.2000*).

Synimi kryesor i konventës është mbrojtja e tokave nga degradimi në zonat e thata, gjysëm të thata dhe të thata në të lagëta. Detyrimi i

konventës është që të luftohet shkretëtirëzimi, nëpërmjet zbatimit të programeve të veprimt kombëtar.

Mbrojtja e mjedisit dhe përdorimi i qëndrueshem i burimeve natyrore përbën një nga prioritetet e Qeverisë shqiptare. Frenimi i degradimit të mjedisit, humbja e vlerave të mëdha natyrore, niveli i larë i ndotjes së ajrit në qendrat urbane dhe industriale, erozioni masiv i tokës, dëmtimi i pyjeve, ndotjet e ujërave tokësore dhe detare, zonat e mbrojtura, etj, përbëjnë disa nga problematikat kryesore në rrugën e zhvillimit afatgjatë të vendit.

5 Qershori - Dita Botërore e Mjedisit

Ndotja e Ajrit!

Më 5 qershor të vitit 1972, OKB-ja zhvilloi në Stokholm të Suedisë konferencën e parë të mjedisit ku u miratuan "Manifesti i Mjedisit të Njerëzimit" dhe "Plani i Veprimeve". Sipas propozimeve të konferencës së Stokholmit, në tetor të vitit 1972, Asambleja e 27-të e Përgjithshme e OKB-së vendosi të krijojë "Programin e Mjedisit të OKB-së" dhe e caktoi zyrtarisht 5 qershorin si "Ditën Botërore të Mjedisit". Qysh nga viti 1974, Programi i Mjedisit i OKB-së cakton çdo vit një temë për Ditën Botërore të Mjedisit duke zhvilluar aktivitete përkatëse

propaganduese për të forcuar ndërgjegjen e njerëzve për mbrojtjen e mjedisit dhe të ambjenteve ku jetojnë.

Tema për vitin 2019 është "Ndotja e ajrit"!

Dita Botërore e Mjedisit, që përkujtohet më datën 5 Qershor të çdo viti, është një mundësi që njerëzit në të gjithë botën të mendojnë rreth efekteve negative të shkatërrimit të mjedisit, si në nivel lokal ashtu dhe global. Ka shumë çështje ndërkombëtare të mjedisit që kanë nevojë për vëmendje urgjente, të tilla si Ndryshimi Klimatik, Biodiversiteti, Siguria Mjedisore, të cilat ndikojnë në shëndetin e planetit tonë, banorëve, florës dhe faunës së tij.

8 Qershori - Dita Botërore e Oqeanëve

E festuar çdo vit në 8 qershor që nga viti 2009, Dita Botërore e Oqeanëve është një mundësi për të rritur ndërgjegjësimin global mbi sfidat që përballon komuniteti lidhur me oqeanet.

Oqeanet konsiderohen mushkëritë e planetit tonë duke na siguruar shumicën e oksogjenit për të cilin kemi nevojë, por, ata gjithashtu na japin ushqim dhe medikamente dhe janë pjesë e rëndësishme e biosferës. Koncepti i një "Dite Botërore të Oqeanëve" u propozua në vitin 1992 në Simitin e Tokës në Rio de

Janerio, si një mënyrë për të festuar oqeanet tona të përbashkëta dhe lidhjen tonë me detet, si dhe për të rritur ndërgjegjësimin mbi rrolin e rëndësishëm që

oqeani luan te jetet tona dhe mënyrat për ta mbrojtur atë.

Asambleja e Përgjithshme e OKB-së njohu kontributin

e rëndësishëm të zhvillimit të qëndrueshëm të burimeve dhe përdorimit të deteve dhe oqeanëve për të arritur objektivat e zhvillimit ndërkombëtar, duke përfshirë edhe Deklaratën e Mijëvjeçarit të Kombeve të Bashkuara dhe caktoi 8 Qershorin si Ditën Botërore të Oqeanëve.

Këtë vit tema për Ditën Botërore të Oqeanëve është "Përkatësia gjinore dhe Oqeanet", si një mundësi për të eksploruar dimensionin gjinor të lidhjes së njeriut me oqeanin.

Kuriozitete për peshkaqenët

- **Peshkaqenët elefant** (*Cetorhinus maximus*) konsiderohen si peshku i dytë më i madh që aktualisht jeton në Tokë pas peshkaqenit balenë. Peshkaqeni elefant e ka këtë emër jo vetëm prej madhësisë së tij, por edhe për faktin se në vitet e para të jetës ka një shenjë të dale të shquar në kokë. Është interesant fakti se dy llojet më të mëdha të peshkaqenëve ushqehen me planktone (ashtu si edhe disa balena) dhe nuk janë grabitqarë.

- **Peshkaqenët i përkasin** familjes së kondroitit, peshqit kërcorë (skelet e tyre janë të përbërë vetëm me kërc), pjesa e vetme kockore që ata posedojnë janë dhëmbët. Ata nuk kanë fshikëzën e notit, që është organi që peshqit e tjerë përdorin për të notuar dhe për të pluckuar falë skeletit të tyre shumë të lehtë si dhe një mëlçie shumë të madhe që përmban substanca të lehta, lipide dhe squalene (vaj i mëlçisë).

Njoftime

3 Korrik - Dita Ndërkombëtare pa Çanta Plastike

7 Korrik - Dita e pranimit në UNESCO e pyjeve të vjetër të ahut të zonës së Lumit të Gashit dhe Rrajcës

11 Korrik - Dita Botërore e Popullsisë

16 Korrik - Dita e krijimit të Institutit për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri - INCA

28 Korrik - Dita Botërore e Ruajtjes së Natyrës

31 Korrik - Dita Ndërkombëtare e Rangers-ave

1 - Për të lexuar "*Ditari i Natyrës*" në vite...

<http://www.inca-al.org/index.php/sq/publikimet/ditari-i-natyres>

Udhëzime për të kontribuar në Ditarin e Natyrës

Instituti për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri mirëpret artikuj të ndryshëm të cilët ju dëshironi t'i publikoni në Ditarin e tij elektronik. Artikujt duhet të jenë jo më shumë se 200 - 250 fjalë. Ju lutemi të merrni në konsideratë këtë kërkesë, pasi interesi për të shpërndarë artikuj, lajme apo njoftime të ndryshme përmes Ditarit, mund të jetë i konsiderueshëm dhe ne do të përpiqemi për të siguruar hapësirë për të gjithë ju që dëshironi të kontribuoni. Redaksia ruan të drejtën për të shkurtuar apo modifikuar (jo tjetërsuar) tekstin nëse do të jetë e nevojshme.

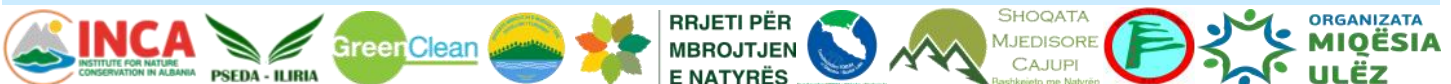
Ju lutemi dërgoni një foto shoqëruese për artikullin tuaj dhe / ose web - link për referencë të mëtejshme.

Faleminderit për marrjen në konsideratë të këtyre udhëzimeve!

Grupimi "Të Shpëtojmë Arinjtë Shqiptarë"

Organizatat Partnerë të Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës

Botim i Institutit për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri / INCA
Redaksia: Nihat Dragoti; Ilirjan Qirjazi; Vilma Kadiu; Marinela Mitro